

PÅ GRENSEN

NO 2. 2016 \ 9. ÅRGANG

UTGITT AV TOLLETATEN

TEMA

Jakter på piratkopier

De siste fem årene har Tolletaten beslaglagt piratkopier til en verdi av 159 millioner kroner. Men dette dreier seg ikke bare om penger. Noen av varene er livsfarlige.

SIDE 6

Lær mer!
OPPDATERT
KURSKALENDER
Side 31

Ulovlige legemidler, hvor går grensen?

SIDE 14

Enorme beslag av cannabis

SIDE 22

FOTOREPORTASJE

Den gode nabo

I 56 år har norske og svenske tollere jobbet for hverandre på grensen. Det er det penger å tjene på for næringslivet.

SIDE 16

LES OGSÅ! Ny tolllov s. 28 \ Skaff deg elektronisk omberegning! s. 29 \ Sammen mot arbeidskriminalitet s. 30

**TOLL
CUSTOMS**

Hva gjør vi for næringslivet?

Hvordan Tolletaten skal få til en god grensekontroll samtidig som vi ivaretar næringslivets behov for effektiv logistikk og enkel markedsadgang, er det «evige» balansespørsmål for alle verdens tollmyndigheter. Oppgaven er å finne og opprettholde denne balansen, der kontrollen skal være treffsikker og innrettet mot å stanse de illegale varene samtidig som den legale varestrommen skal kunne flyte fritt over grensen.

Det seriøse næringslivet ønsker å gjøre det som er rett, og er flinke til å forholde seg til lover og regler. De skal ikke belastes. Vi ønsker i vår kontrollvirksomhet å hindre dem som ikke overholder lover og regler og særlig dem som gjør det bevisst.

I forrige utgave av På grensen skrev jeg at vi har utfordringer knyttet til den stadig økende vareflyten over grensene, men at vi skal finne løsninger som både øker treffprosenten og reduserer kontrollbyrden for det seriøse næringslivet. Disse løsningene er vi i full gang med å utarbeide. Nylig arrangerte vi en workshop med bred deltakelse fra næringslivet, der

den nye Tolletaten ble diskutert og der bakgrunnen for møtet var strategiprosessen «Nye Toll» som skal føre til større effektivitet og innovasjon, og der vi også grundig vurderer Tolletatens organisering og virkemåte. Slike møteplasser er viktige for oss for å få næringslivets ros og ris og innspill til nye løsninger for effektiv grensepassering.

Det aller viktigste bidraget til næringslivet er kanskje arbeidsfilosofien Coordinated Border Management (CBM), som alle verdens tollmyndigheter – ikke minst norsk Toll, lever etter. Filosofien er basert på at Tolletaten ikke bare utfører egne kjerneoppgaver på grensen, men utfører oppgaver på vegne av rundt 20 andre myndigheter og regelverkseiere, som Mattilsynet, Legemiddelverket, Landbruksdirektoratet, Statistisk sentralbyrå, Statens strålevern, Skatteetaten og Politiet.

Denne grensekoordineringen medfører at næringslivet får færre offentlige myndigheter å forholde seg til og får en redusert oppgavebyrde, mer effektiv oppgaveløsning og bedre service enn om oppgavene hadde vært fordelt

mellom mange etater. Den norske Tolletatens sterke satsing på CBM er hovedårsaken til at Verdensbanken for to år siden kåret oss som verdens mest logistikkeffektive tollmyndighet.

Et av de viktigste enkeltlementene i grensekoordineringen er grensetoll-samarbeidsavtalene mellom Norge og Sverige og mellom Norge og Finland. Avtalene innebærer at tolletatene utfører oppgaver for hverandre over landegrensene som i praksis innebærer at antall stopp og transaksjonene ved grensepassering halveres.

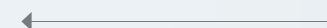
I denne utgaven av På grensen kan du i fotoreportasjen se hvordan grensetoll-samarbeidet bidrar til effektive tollprosedyrer for næringslivet. Grensetoll-samarbeidet har eksistert i 56 år, og når vi ser bort fra samarbeidsordningene innenfor de store tollunionene, er de norsk/svenske og norsk/finske ordningene helt unike i verdenssammenheng.

Bjørn Røse, tolldirektør

”

Et av de viktigste enkelt-
elementene i grensekoordineringen
er grensetoll-samarbeidsavtalene
mellom Norge og Sverige og
mellom Norge og Finland.

PÅ GRENSEN

Utgitt av Tolletaten
Postboks 8122 Dep.
0032 Oslo
Tlf.: 22 86 03 12
www.toll.no

Ansvarlig redaktør:
Robert Haast

Redaktør: Karoline Carlsen

Design og redaksjonell
rådgivning: Redink

Trykk: RK Grafiske AS

Opplag: 3500 eksemplarer

Forsidefoto: Hampus Lundgren

ISSN 1891-2486

Innspill og tips kan sendes til:
kaca@toll.no.
Spørsmål og henvendelser
om adresseendringer og
abonnement kan sendes til:
bente-marian.lynum@toll.no

TOLL
CUSTOMS

24 Tollere fra Kongsvinger fant 24 kilo dopingmidler og 9 360 dopingampuller i en varebil.

50 På et lager fant Oslo-tollere 50 piratkopierte barnevogner. Vognene som er verdt 160 000 kroner blir destruert.

133 I løpet av første kvartal har Tolletaten beslaglagt til sammen 133 våpen.

ILLUSTRASJON: WCO

Fortsetter med containersuksess

FN-program med nytt vellykket år.

«Container Control Programme» er en del av FNs program for narkotika og kriminalitet (UNDOC), og ledes av den norske tolleren Ketil Ottersen.

I siste utgave av På grensen i 2015 kunne du lese om programmet som blir beskrevet som en stor suksess. Nå er årsrapporten for 2015 ferdig, og Ketil Ottersen kan se tilbake på nok et vellykket år.

Programmet som går ut på å lære opp tverretatlige ansatte i verdens største havner til å identifisere høyrisikocontainere,

beslagla blant annet 26 173 kilo kokain og 440 kilo heroin i fjor. I tillegg til en mengde cannabis, medisiner, sigaretter, piratvarer og cites-varer.

Flere hundre tverretatlige havnearbeidere har i løpet av året fått opplæring.

– Den formidable økningen av narkotikabeslag og økt fokus på IPR-rettigheter er et resultat av opplæringen som er gjennomført via programmet, sier direktøren ved Tollvesenet i Panama i rapporten.

Lederen: Norske Ketil Ottersen leder programmet

Dømt for flysmugling

En mann i 50-årene må betale 28 325 kroner i bot etter at han innførte et mikrofly uten å betale moms. Mannen er også dømt til 21 dagers betinget fengsel. Mannen ble trodd av retten på at han ikke bevisst ville unndra seg avgifter.

Starter avskilting

Skatteetaten har overtatt ansvaret for årsavgiften og siste frist for å betale siste purring var 4. mai. Det er Tolletaten og politiet som gjennomfører selve kontrollen av bilene, og kjøretøy som ikke har betalt innen fristen kommer på listen for avskilting.

Brennevin på pose

Gjemt i foret på en koffert, fant Stavanger-tollere forseglede plastposer med to liter brennevin. I tillegg hadde den reisende gjemt to flasker i baklommene på buksa han gikk med.

Reise med dyr

Det nærmer seg ferietid og da er det viktig med noen huskelister for deg som skal ha med kjæledyret ditt på ferie.

Før du reiser fra Norge må du kontakte Mattilsynet for å undersøke hvilke regler som gjelder i landet du skal reise til.

Når du skal tilbake til Norge er dette de viktigste reglene du må forholde deg til:

- > Alle dyr skal ha veterinærsertifikat eller EU-pass
- > Alle dyr skal være vaksinert mot rabies minst 21 dager før de kommer til Norge
- > Alle dyr skal ha identitetsmerking
- > Alle hunder skal være behandlet mot dvergbandelorm fra rev

Foto: Arash Nejati / nybilderno

Populært å bli toller

Det er ikke tvil om at toller er et populært yrke. Da Tolletaten i høst lyste ut 51 nye stillinger som tollaspirant, kom det inn hele 1 726 søknader. Dermed var det stor konkurranse om å få starte opp med grunnutdanningen ved Tolletatens kompetansesenter. I løpet av 2016 er det planlagt at Tolletaten totalt skal ta inn 75 aspiranter. Disse skal fordeles på tre kull under utdanningen. For mer informasjon til deg seg som ønsker å bli toller, se toll.no.

Revidert statsbudsjett

Da finansminister Siv Jensen la fram forslaget til revidert statsbudsjett 11. mai, ble det klart at Tolletaten får penger til en ny skanner. Det foreslås å bruke 4,8 millioner til delfinansiering av en ny CT-skanner. Dette er en toppmoderne skanner som skal avdekke smugling i post- og kurersendinger. I tillegg gis det økt støtte til systemutvikling og infrastruktur i forbindelse med utsatt avregning av innførselsmerverdiavgiften. I forslaget gis det ti millioner til IT-støtten, mens det tidligere er bevilget fem millioner.

Innad i etaten

NYANSETTELSE

Ny regiondirektør

Åse Berge er ansatt som ny regiondirektør for Tollregion Midt-Norge.

Berge har lang og variert ledererfaring fra både offentlig og privat sektor. Nå gleder hun seg til å starte i ny jobb.

– At Tolletaten er en viktig samfunnsaktør, gjør jobben ekstra spennende og attraktiv, sier Åse Berge.

Hun startet lederkarrieren for mer enn 25 år siden hos Telenor i Oslo. I 1995 flyttet hun til Trondheim og har blant annet vært seksjons-sjef ved NTNU og regiondirektør i Statens lånekasse.

Berge er utdannet ingeniør med tilleggsutdanning innen pedagogikk, organisasjon og ledelse, og har graden MA in Science, Technology and Society in Europe. Hun har bred erfaring fra prosjektarbeid og endringsprosesser i organisasjoner, og har alltid likt å jobbe med folk. Berge kommer fra jobben som daglig leder av organisasjonen «Kom ut – folk i form».

Åse Berge overtar for Rasmus Hugdahl som har fungert som regiondirektør etter at Anne Katarina Cartfjord sluttet høsten 2014.

Piratballongar: Alt som kan omsetjast, blir piratkopiert. Før 17. mai blei ei rekkje piratkopierte ballongar beslaglagde.

Piratkampen

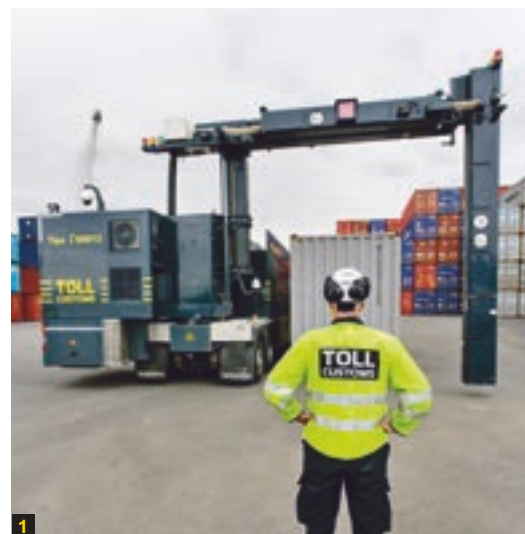
Piratkopiar er ikkje lenger berre billege etterlikningar av luksusprodukt. Alt kan kopierast, noko som kan utgjere ein fare for tryggleiken til forbrukarane. I tillegg taper det legale næringslivet milliardar til kriminelle verksemder som stel rettane deira.

Tekst: Karoline Carlsen og Thore Simenstad | Foto: Arash Nejad / nyebilder.no

Designmøblar er veldig populært, og det er mange barneleiker som går igjen. Alle trendar blir kopierte.

Renate Wejset, rådgjevar i Tolldirektoratet

Stappfull: Containeren er fullasta med rundt 300 pappesker. Berre det å tømme han kjem til å ta fleire timar.

Dei siste fem åra har Tolletaten beslaglagt IPR-varer til ein verdi av 159 millionar kroner. IPR står for «intellectual property right» – altså immaterielle rettar, og IPR-varer er på folkemunne betre kjende som piratkopiar.

Dei siste åra har piratkopieringa endra seg, og det finst ingen grenser for kva som kan kopierast. Gjenangarar som merklede og solbriller blir framleis kopierte, men møblar, leiker, legemiddel, elektronikk, sigarettar og matvarer blir òg forfalska.

Som forbrukar risikerer du dermed å kjøpe produkt som ikkje er produserte i tråd med myndigheitene sine krav til tryggleik og miljø, og som potensielt kan vere livsfarlege.

Samtidig taper næringslivet milliardar på at kriminelle verksemder kopierer merkevarane deira til ei enorm fortjeneste.

På verdsbasis er det estimert at den årlege økonomiske verdien av forfalska og piratkopierte produkt er 650 milliardar dollar, og at 2,5 millionar arbeidsplassar har gått tapt som følgje av vareforfalskingar og piratkopiering. Ein fersk rapport viser òg at fem prosent av alle varer som kjem til EU, er piratkopiar.

Kriminelle som står bak. Tolletaten jobbar målretta med problematikken rundt IPR-varer. Erfaringane frå dei siste åra viser at alt det er mogleg å tene pengar på, blir kopiert og forsøkt importert.

– Designmøblar er veldig populært, og det er mange barneleiker som går igjen. Alle trendar blir

kopierte, seier rådgjevar Renate Wejset i vareførselseksjonen i direktoratet.

Piratvarene kjem stort sett frå Kina, men det gjer òg dei fleste lovlege produkta som blir selde i vesten, noko som gjer jakta på dei ulovlege piratvarene endå vanskelegare.

– *Kvifor er det så viktig å få stoppa desse varene?*

– Mange tenkjer at piratvarer berre handlar om kopierte luksusmerke som ein får kjøpt på stranda i Syden, men det er så utruleg mykje meir, seier Wejset og understrekar at piratvarene bevegar seg meir over i produkttryggleiksfeltet.

Undersøkingar frå internasjonale byrå som Euro-pol viser at mange av dei som står bak dei piratkopierte produkta, er multikriminelle organisasjonar som tener pengar på annan kriminalitet òg. Det er dessutan indikasjonar på at terrornettverk tener pengar på å piratkopiere populære varer.

– Når det er slike verksemder som produserer desse varene, veit ein heller ikkje noko om arbeidsforholda til dei tilsette. Det er null myndighetskontroll, seier Wejset.

Tryggleiken til forbrukarane i samband med piratvarer er blitt stadig viktigare dei siste åra. Tolletaten har gjort beslag som viser at ein del av varene er direkte farlege. Barneleiker er ikkje rett merkte med tanke på miljø og tryggleik, og laborietestar har vist at leikene kan vere både helsefarlege og brannfarlege.

Når ei ekte vare blir produsert av rettshavaren, blir det stilt konkrete krav til tryggleiken både til vara og til dei tilsette som produserer henne. Desse krava blir ikkje oppfylte når vara er ein piratkopi.

1. Skannaren: Eit godt verktøy blant dei mange containerane som kjem inn til norske hamner, er skannaren. Han kan raskt avsløre om det er gøymt noko i lasta.

2. Som forventa: Skannararbeidet av containeren viser at han inneheld ekstremt mange esker med diverse varer. Skannaroperatøren går igjennom bileta før containeren blir opna.

fakta

Immaterielle rettar:

Opphavsrettar, varemerke, design og patent blir kalla immaterielle rettar (IPR).

Immaterielle rettar gir innehavaren einerett til å produsere, marknadsføre, importere og selje produkta.

Piratkopiering lurer forbrukaren til å tru at produktet er framstilt av den som sit med retten.

Kjøper du ein piratkopi, veit du ikkje kva du kjøper, fordi vara er produsert utan at varemerkeinnehavaren og myndigheitene har kontroll over henne.

Før var det vanleg med piratkopiar av luksus- og merkevarer som vesker og klede. No blir alt frå batteri og vaskepulver til leiker og reservedelar til bilar piratkopierte.

Piratkopiering er noko anna enn produktetterlikningar.

Immaterielle rettar sikrar kreative personar, innovatørar og verksemder avkastning for innsatsen og er derfor avgjerande for vekst og innovasjon i Noreg.

Stor fortjeneste. Tollregion Sør-Noreg har gjort fleire større beslag av IPR-varer. Ved å selje kopiar som ekte vare kan fortjenesta bli 25 gonger innkjøpsprisen.

I dag skal tollarane sjekke ein container med nesten 300 pappesker med diverse varer. Ifølgje manifestet har containeren komme til Drammen hamn med båt frå Kina. Det var ein av fleire faktorar som gjorde at tollarane plukka ut denne containeren til kontroll.

– Vi ser ofte først på avsenderlandet. Veldig mange IPR-varer kjem frå Kina, så det var den første varselampa, seier tolloversinspektør Per Otto Smithsen. Han er IPR-ansvarleg i regionen, og både han og dei andre tenestemennene veit mykje om kva som ofte er IPR-varer.

I tillegg til å gå igjennom manifestet plukkar ein ut sendingar i deklarasjonsfasen. Importøren av containeren som no blir undersøkt, er kjend for å drive med sal på marknader, noko som gjer han til ei kjend kundegruppe for piratvarer.

Denne containeren skal ifølgje dokumenta innehalde mellom anna skyggeluer, mobildeksele, stolar, parykkar, hattar, vesker og biletrammer.

– Det er typiske varer som blir kopierte, seier Smithsen.

Det er ikkje lenge sidan tollarane i Drammen opna ein liknande container med diverse IPR-varer.

Ønskjer auka medvit. I Noreg er det Patentstyret som behandlar søknadar som gir rettar til patent, varemerke og design. I tillegg gir dei informasjon og rettleiing om falske merkevarer.

Akkurat som Tolletaten ser dei ei skremmande utvikling av falske varer. »

”

Europa druknar i denne typen varer. Piratkopiering har alvorlege konsekvensar for helse og tryggleik, er nært knytt til organisert kriminalitet, øydelegg jobbmeknaden og er svært uheldig for miljøet.

Hedvig Bengston, seniorrådgivar i Patentstyret

3

» – Det er ikkje lenger slik at det einaste du risikerer, er å få ei jakke av dårlegare kvalitet. Dei mangfaldige piratvarene utgjør i dag ein risiko for tryggleiken til forbrukarane, seier seniorrådgivar Hedvig Bengston i Patentstyret.

Ho trur at ei av dei største utfordringane er å gjere det kjent at piratkopiering er eit enormt samfunnsproblem som gjeld oss alle.

– Europa druknar i denne typen varer. Piratkopiering har alvorlege konsekvensar for helse og tryggleik, er nært knytt til organisert kriminalitet, øydelegg jobbmeknaden og er svært uheldig for miljøet, seier Bengston.

Ho framhevar òg at piratkopiering på ingen måte er nokon offerlaus kriminalitet.

– Tvert imot er det skadeleg for økonomien både i Noreg og resten av verda, og ikkje minst for tryggleiken til forbrukarane.

Gøymt mellom lovlege varer. I Drammen har den aktuelle containeren vore gjennom skannaren, og bileta viser at han er tettpakka med pappeskar. Etter mykje lossing og frakting inn på eit lager blir dei første eskane spretta.

Skyggeluer utan logo blir pakka opp. Dei er heilt lovlege. Nokre luer har teksten «lover» eller «boy», men det er det ingen som har rettane til, kan Smithsen fortelje.

– Det er viktig å sjekke eskene nøye og heilt ned til botnen, seier førstetollinspektør Wenche Nørgaard Ruth, og ho har ikkje før sagt det før

kollega Børre Gulbrandsen finn noko mellom «lover»-skyggelue: «Swag»! Eit kjent merke, og første piratfunn er gjort.

– Korleis ser de at det er piratvarer?

– Ofte handlar det om kjende merkevarer som du ser ikkje er originale. Det er dårlege saumar, som er smalare eller breiare enn originalen. Leiker manglar ofte dei rette merka eller har falske CE-merke. Ofte ser vi det fordi C-en og E-en sit for tett. Men for å avdekkje kva som er piratvarer og ikkje, krevst det ein del research og kunnskap om varene, seier Smithsen.

Samansett regelverk. Lovverket for IPR-varer er samansett og kan vere tidkrevjande å gå igjennom. For det første er det berre ulovleg å selje piratvarer i næringsssamanheng. Det er altså ikkje forbode for privatpersonar å eige ei piratkopiert vare.

Men at tollarane mistenkjer ei vare for å vere ein piratkopi, er ikkje nok. Dersom varene skal haldast tilbake og til slutt destruerast, må rettshavaren av produktet vere involvert.

Dersom Tolletaten stansar ei sending med designstolar som dei meiner er piratkopiar, så kontaktar dei først rettshavaren eller representanten til rettshavaren. Dei kan òg konferere med Patentstyret for å finne ut kven som eig rettane til denne stolen. Stemmer ikkje det med opplysningane til sendinga, kontaktar Tolletaten rettshavaren. Rettshavaren må så gå til retten innan ti dagar for å få ei rettsavgjerd. Når rettsavgjerda er på plass,

3. Mykje arbeid: Det er tidkrevjande å tømme ein slik container, men det er viktig at eskene blir nøye sjekka.

4. Falske skyggeluer: Tollverinspektør Børre Gulbrandsen gjer raskt eit funn i pappeskene.

5

6

7

8

LES ALLE
REGLANE PÅ
toll.no

fakta

Korleis kjenne igjen ein piratkopi?

Prisen: For god til å vere sann? Enkelte sel òg varer nært opp til originalprisen for å skjule at vara ikkje er ekte.

Salsstad: Luksusprodukt blir ikkje selde på stranda eller på marknader. Legemiddel blir berre selde av autoriserte forhandlarar. Sjekk at nettbutikken er ein autorisert forhandlar av produktet du kjøper.

Pakking: Originale produkt blir ikkje sende i billeg emballasje.

Merking og produktinformasjon: Skrivefeil er ikkje noko godt teikn.

Lukt: Lær skal ikkje lukte dårleg lim eller kjemikalium. Ver obs på overdriven lukt.

Slik er reglane:

Det er ikkje ulovleg for privatpersonar å eige piratkopiar til privat bruk.

Det er ulovleg å utnytte produkt som er beskytta av immaterielle rettar, som ledd i næringsverksemd.

Du risikerer fengselsstraff, bøter og erstatningsansvar dersom du handlar med piratkopiar i Noreg og handelen skjer i næringsverksemd.

i Få meir informasjon på velgekte.no.

5. Lasersjokk pistol:

Pistolane er ikkje riktig merket, og prøver du å trykke på avtrekkjaren får du støyt.

6. Farlege vesker: Desse hundeveskene er ikkje rett merkte, og uoffisielle testar viser at dei har svært dårleg kvalitet og kan vere farlege for barn.

7. E-sigarettvæske: Det står at den falske e-sigarettvæske ikkje inneheld nikotin, men undersøkingar ved tollaboratoriet indikerer noko anna.

8. Gjennomgår manifest: Eit manifest kan ofte vere utgangspunktet for ein kontroll.

kan Tolletaten få varene destruerte, men dersom rettshavaren ikkje forfølgjer saka, må varene sleppast etter ti dagar. Varene kan òg destruerast dersom Tolletaten og mottakaren blir einige om at mottakaren avstår frå varene. Ei mellombels fullmakt gjeld likevel i eit år, og dersom det blir gjort nye beslag av det same produktet, må ein ikkje via rettshavaren for å ta saka vidare.

– Ytterlegare straffereaksjonar er avhengige av om rettshavaren vel å melde forholdet eller ikkje. Ofte ser vi dessverre at rettshavaren ikkje ønskjer å forfølgje saka, seier Renate Wejset.

Advokatfirmaet Grette DA representerer fleire bedrifter som vert utsett for brot på immaterielle rettar. – Vi opplever at importørar følgjer godt med på kva for merkevareinnehavarar som aktivt handhevar sine rettar og kven som ikkje gjer det, seier advokat Yngve Øyehaug Opsvik.

– Tek næringslivet brot på immaterielle rettar alvorleg? – Det varierer mellom bransjane. Spesielt møbelbransjen har dette i fokus, mens andre bransjar trenger meir kjennskap.

Njord Law Firm samarbeider på vegne av sine klientar med tollvesen i heile Skandinavia.

– Mangel på oppfølging kan føre til urettferdig konkurranse i marknaden, fordi kopiproducentane ikkje brukar ressursar på innovasjon og marknadsføring, men nyttar seg av rettighetshavers eigne innovasjonar og investeringar, som går direkte utover rettighetshavers marknadsandel, seier advokat Hanne Weywardt. »

” Du skal unngå piratkopiar fordi du ikkje skal leike med helsa di, fordi du ikkje skal støt-te kriminelle, og fordi du skal bidra til kreativitet og nyskaping.

Hedvig Bengston, Patentstyret

» **Feil innholdsliste.** Eske etter eske blir spretta opp og teipa igjen på lageret i Drammen. Mange av varene er lovlege å importere til Noreg.

Men så pakkar tollarane ut 1 500 einingar med falsk e-sigarettvæske.

– Det er andre gong på kort tid vi tek dette. Du ser at emballasjen mellom anna manglar eit klistremerke som skal stå på. Rettshavaren til dette produktet blei veldig glad då vi tok kontakt sist, seier Smithsen.

Når e-sigarettvæske er piratvare, er det umogleg å seie sikkert kva ho faktisk inneheld, noko som potensielt kan vere farleg for dei som kjøper produktet. Når det gjeld denne væska, skal ho ifølgje emballasjen ikkje innehelde nikotin, men det gjer ho nok likevel. Ifølgje tollaboratoriet viste testar av det førre partiet at den same piratkopier-te e-sigarettvæska inneheldt nikotin.

Etter kvart aukar haugen med varer som ikkje er godkjende for import. I tillegg til IPR-varer plukkar tollarane ut varer som er underlagde andre restriksjonar. Eit leiketøy som skal vere ein lasersjokkspistol, blir fort beslaglagt. Det manglar mellom anna CE-merking, som alle leiker i Noreg skal ha. CE-merket viser at produktet verken skal vere farleg for folk eller vere til skade for helse eller miljø. Og det er lett å forstå kvifor laserpistolane ikkje har dette merket, for prøver du å trykkje på avtrekkjaren, får du støyt. I beslaghau-gen ligg òg nokre vesker som liknar på hundar. Ein kjapp sjekk viser at kvaliteten er elendig, og både nasen og øyra ramlar av når ein trekkjer lett i dei. Det er altså enkelt å forstå kvifor veska ikkje er CE-merkt.

– Ho kan vere livsfarleg for barn, seier Smithsen.

Ei mengd smykke endar òg opp i haugen. Dei blir sende til Miljødirektoratet for vidare undersøkingar. Alle smykke som blir importerte til Noreg, må ha dokumentasjon på kven som er produsent, i tillegg til dokumentasjon på om dei inneheld nikkel, bly og kadmium. Desse smyk-ka tilfredsstiller ikkje desse krava på grunn av manglande dokumentasjon, og Miljødirektoratet avgjer om dei kan importerast eller ikkje.

Blir destruerte. For Tolletaten er det viktig at forbrukarane forstår at piratvarer kan innehalde ein forbrukarrisiko. Sjølv om det ikkje er ulovleg å eige ein piratkopi til privat bruk, kan du setje liv og helse i fare – både for deg sjølv og andre.

– Det er ikkje ulovleg for privatpersoner å eige ein piratvare til privat bruk, men det er viktig å hugse på at du òg har ei etisk og moralsk plikt. Desse varene vil eksistere så lenge det finst ein marknad for dei, seier Renate Wejset.

Hedvig Bengston er heller ikkje i tvil om ansvaret til privatpersonar.

– Du skal unngå piratkopiar fordi du ikkje skal leike med helsa di, fordi du ikkje skal støt-te kriminelle, og fordi du skal bidra til kreativitet og nyskaping og ikkje øydeleggje for jobbmarkna-den. Dei lovlege verksemdene blir utsette for urettferdig konkurranse frå verksemdar som lever av å stele verdiar frå andre, seier ho.

I Drammen er det i etterkant av kontrollen blitt stadfesta at sendinga inneheldt 1 500 behaldarar med falsk e-sigarettvæske, 300 falske skyggeluer fordelt på tre merke og 18 falske mobildeksel. Til saman 20 100 smykke er haldne tilbake på grunn av manglande dokumentasjon. ❗

Falske merke: Desse solbrillene er CE-merkte og ser altså ut til å oppfylle krava til miljø og tryggleik. Men merka viser seg å vere falske, noko tollarane ser fordi C-en og E-en står for tett.

Nynorsk omsetjing: Språkverkstaden

tall&fakta

Tolletaten har delteke i fleire internasjonale kontrollaksjonar retta mot skadelege og falske matvarer. I samarbeid med Mattilsynet er det tatt prøvar av honning, kosttilskot og kjøttprodukt.

Beslag de siste årene

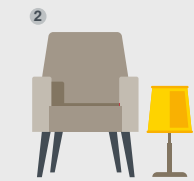
Store mengder IPR-varer blir kvart år forsøkt smugla inn i Noreg.

Topplisten de siste tre årene. Disse varetypene topper listen:

2013

Mat og drikkevarer

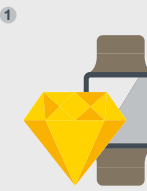

Møbler

Leker og spill

2014

Ur og smykker

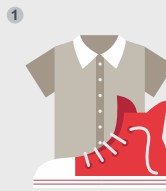

Mat og drikkevarer

Leker og spill

2015

Sko og klær

Mat og drikkevarer

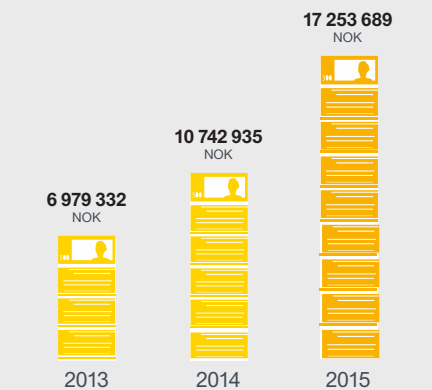
Kamera, lyd, bilde

Antall destruerte møblar

Stadig fleire piratkopierte designmøblar blir stansa på grensa.

Verdi destruerte møblar

IPR-beslag dei siste åra

År:	Antall beslag:	Mengde (stykk):	Anslått verdi:
2011	533	245 770	64 406 558 kr
2012	281	278 753	17 905 550 kr
2013	147	54 272	15 901 110 kr
2014	281	61 181	25 692 510 kr
2015	275	35 182	35 191 936 kr
Fram til: 15.04.16	Antall beslag: 50	Mengde (stykk): 581 627	Anslått verdi: 11 770 701 kr

De nye reglene for privatimport av legemidler skapte sterke reaksjoner. Lege Joakim Iversen var en av dem som protesterte mot endringene. **Tolletaten er på sin side fornøyd med at de har fått hjemmel til å beslaglegge og destruere ulovlige legemidler.**

Tekst Tore Skår Foto Arash Nejad/nyebilder.no

”

I denne saken opplevde jeg at enkelte pasienter ikke lenger fikk tak i det de trengte av næringsstoffer, som de tidligere var vant til å importere fra utlandet.

JOAKIM IVERSEN

Privatpraktiserende lege

De nye reglene for privatimport av legemidler førte til at det blant annet ble forbudt å innføre flere vitaminprodukter. Det oppstod raskt protester blant forbrukerne. Etter innstrammingen ble for eksempel kosttilskudd med vitaminer i doser høyere enn det norske myndigheter har satt som døgndose, regnet som legemidler.

Aksjon på Facebook. Lege Joakim Iversen var en av initiativtakerne til Vitaminaksjonen. Aksjonen protesterte mot at det de anså som næringsstoffer ble definert som legemidler, og jobbet for å få endret reglene. Blant annet opprettet Vitaminaksjonen en Facebookgruppe med nesten 20 000 følgere. Engasjementet var stort, og flere politikere markerte sin støtte til saken. Både Helse- og omsorgsdepartementet og Statens legemiddelverk fikk merke reaksjonene fra misfornøyde forbrukere.

– Den viktigste årsaken til at jeg engasjerte meg er at dette førte til store innskrenkninger i hva som er lov å kjøpe av næringsstoffer. Sykdom, stress eller andre påkjenninger kan føre til at man trenger mer næring

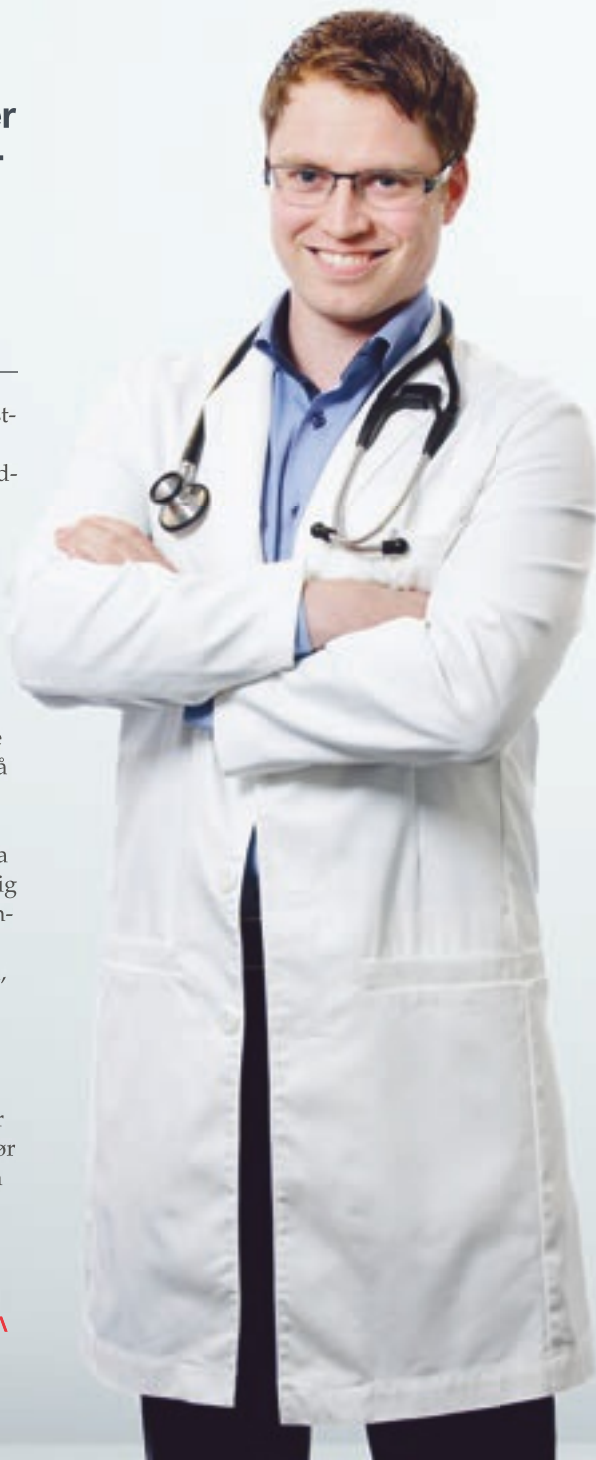
enn man praktisk klarer å få via kostholdet alene, sier Joakim Iversen.

Iversen driver egen praksis i Sandvika og hans engasjement i saken sprang også ut av at flere av hans pasienter fikk problemer etter at de nye reglene ble innført.

Ville stille opp. – Noen av mine pasienter fikk ikke lenger tak i det de trengte av næringsstoffer, som de tidligere var vant til å importere fra utlandet. Jeg støtter ønsket om å stanse falske legemidler og narkotika, men i denne saken skilte ikke loven mellom legemidler, narkotika og vitaminer. Jeg anså det som riktig å stille opp for å hjelpe mine pasienter, sier Joakim Iversen.

I november førte protestene fram, vitaminene ble tatt ut av legemiddellisten, og også en del mineraler ble fjernet. Men Vitaminaksjonen fortsetter sitt arbeid.

– Vi jobber for ytterligere lettelse i regelverket. Voksne mennesker bør ha lov til å bestemme over sin egen kropp. Vi er generelt for at det skal være tillatt å kjøpe næringsstoffer. Dessverre er det fortsatt mye som er ulovlig etter innstrammingen av reglene, avslutter Joakim Iversen. ▮

i

Innstramming

Fra 1. oktober 2015 strammet Statens legemiddelverk inn reglene for privatimport av legemidler. Privatpersoner fikk da bare lov til å importere reseptfrie legemidler fra EØS-området som er godkjent i Norge, med norsk pakningsvedlegg og norsk tekst på pakningen. For Tolletatens del innebar de nye reglene at etaten fikk hjemmel til å beslaglegge og destruere ulovlige legemidler.

”

De nye reglene bidrar til å understreke alvorret. Legemidler som blir destruert blir det fordi de potensielt kan være farlige.

LARS TEIGEN

Kontorsjef i Tolletaten

I høst ble reglene for import av legemidler til Norge skjerpet. Tollerne fikk hjemmel til å beslaglegge og destruere legemidler som det ikke er lov å importere.

Før reglene ble skjerpet kunne ikke Tolletaten gjøre så mye annet enn å returnere ulovlige legemidler til avsenderen. Avsenderen fikk dermed en mulighet til å sende de ulovlige legemidlene på nytt, i håp om at varene skulle unngå å bli stoppet i tollkontrollen ved neste anledning.

Kommer store mengder. *Hvilke erfaringer har dere gjort dere siden de nye reglene trådte i kraft 1. oktober 2015?*

– Vi ser at det nå er enkelte aktører som har sluttet å sende til Norge da de har merket at sendingene ikke kommer frem. Men det kommer fremdeles store mengder legemidler og kosttilskudd som inneholder legemidler. Det virker likevel mer og mer som om forbudet har blitt kjent blant befolkningen, og vi antar det blir en nedgang i antall sendinger etter hvert, sier kontorsjef Lars Teigen ved Tolletatens seksjon på Alnabru, hvor Postens godssenter også ligger.

Proessen for å iverksette destruksjon av legemidler er en noe tidkrevende prosess. Blant annet gis kjøperen en mulighet til å klage på vedtak om destruksjon. Det er Statens legemiddelverk som behandler klagen dersom Tolletaten beslutter å destruere en forsendelse. Siden reglene trådte i kraft har det blitt destruert nærmere 1 500 forsendelser som skulle til norske forbrukere. Over 40 stk. har benyttet seg av anledningen til klage på slike meldinger.

Kontinuerlig økning. Helt fra midten av 2000-tallet har Tolletaten sett en kontinuerlig økning i kjøp av legemidler på nett. Det bestilles både hjertemedisiner, antibiotika, herpesmedisiner, potensmidler, sovetabletter og diverse legemidler. Dette har gjort tollernes jobb stadig mer utfordrende.

Men tollerne tror at de nye reglene kan bidra til å løse utfordringene

– De nye reglene bidrar til å understreke alvorret. Legemidler som blir destruert blir det fordi de potensielt kan være farlige, og også være ment til videresalg, sier Lars Teigen. ▮

Gode naboer

Toll og tull samarbeider tett for å finne gode løsninger for næringslivet på grensen.

Tekst Thore Simenstad Foto Hampus Lundgren

Grensetollsamarbeid

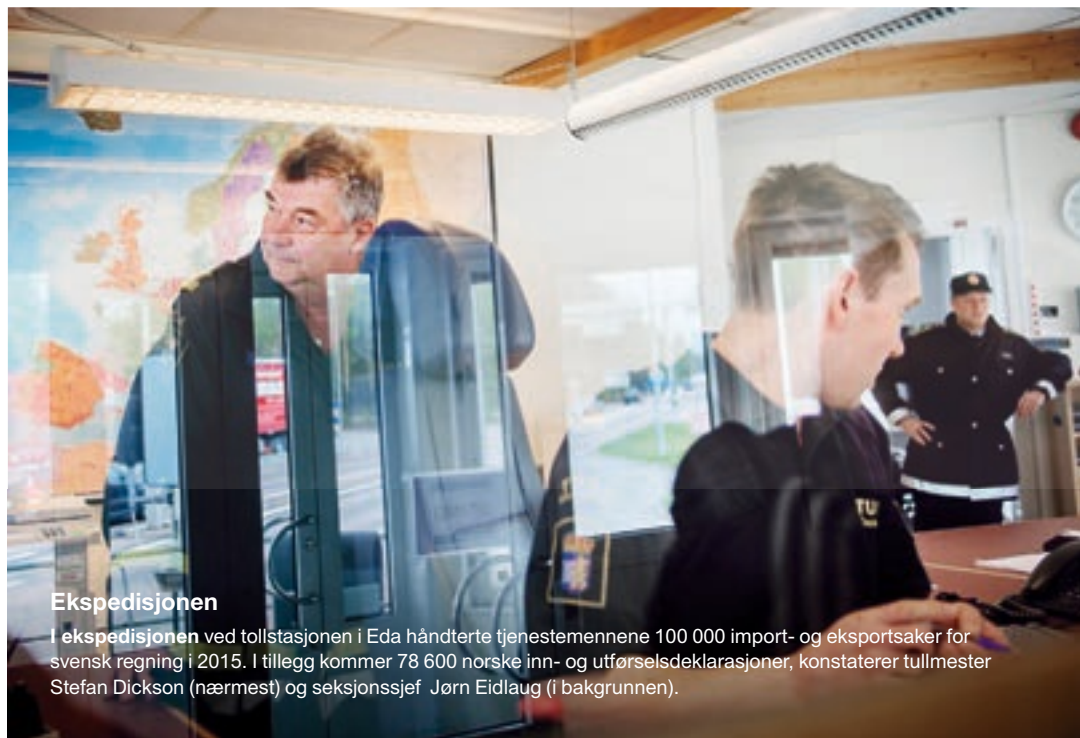
Tollstasjonen i Eda er en del av det norsk-svenske grensetollsamarbeidet, her representert ved Tullværkets Stefan Dickson (til høyre) og Tollstatens Jørn Eidlaug. Grensetollsamarbeidet har eksistert permanent fra 1. januar 1960 og er fortsatt unikt på verdensbasis. Tilsvarende samarbeid er etablert med Finland og videreført med EU da Finland og Sverige ble med i unionen. Grensetollsamarbeidet betyr at ett lands tollere på grensen kan gjøre arbeidet for begge land og ordningen betyr besparelser både for tollvesen og næringslivet.

Løsningsorienterte

Lederne i Eda og lederen for tollekspedisjonen i Kongsvinger har mer enn 100 års samlet tollererfaring, kunnskap om prosedyrer og virksomheten på norskegrensa. De har samarbeidet tett gjennom mange år og ønsker å finne løsninger til det beste for begge lands tollvesen og transportørene/næringslivet. Fagpraten går lett når (fra venstre) gruppesjef Stefan Dickson, seksjonssjef Jørn Eidlaug og tullinspektør Ulf Skoglund, møtes.

Ekspedisjonen

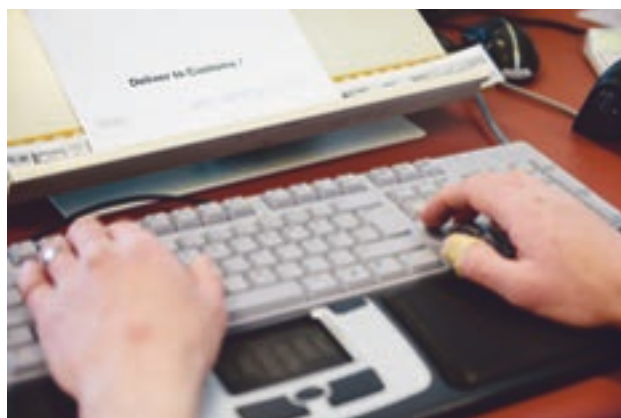
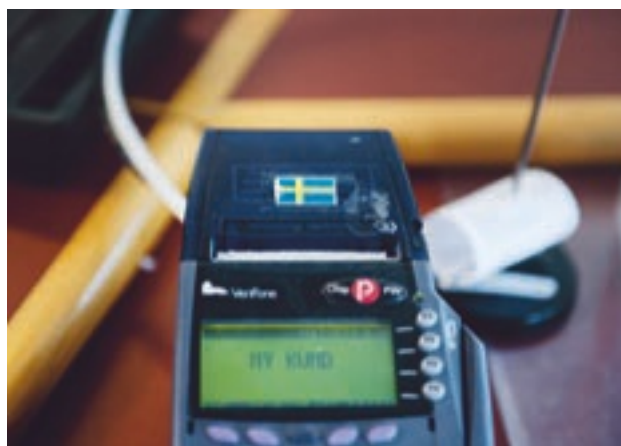
I ekspedisjonen ved tollstasjonen i Eda håndterte tjenestemennene 100 000 import- og eksportsaker for svensk regning i 2015. I tillegg kommer 78 600 norske inn- og utførselsdeklarasjoner, konstaterer tullmester Stefan Dickson (nærmest) og seksjonssjef Jørn Eidlaug (i bakgrunnen).

Varekontroll

Tollerne i Eda kan i likhet med Storlien og Tärnaby også utføre fysiske varekontroller. På de andre svenske tollstasjonene blir denne kontrollen gjort av tollerne som jobber i grensekontrollen. Eda-tollerne gjennomfører minimum 160 varekontroller og 400 dokumentkontroller for norsk regning i løpet av ett år. Her kontrollerer tullinspektør Torbjørn Thorin et parti flatbrød som transporteres fra Filipstad til Hamar.

Eksport- og importdokumenter

Vel framme på Eda er det bare å finne fram dokumentene. En del sjåførere må også stikke innom en av de to speditorene som holder til her, før alle nødvendige fortollings- og fraktdokumenter blir lagt fram for tollere ved grensepassering. Tollerne forteller at godsmengden og fortollingene var mer ensartet før og at oppgavene og trafikkbildet er gradvis blitt mer komplisert. Sjåføren på bildet eksporterer last fra Norge som blir importert til EU.

Her kan du betale

Denne kortautomaten brukes mest av sjåførene for å betale eventuelle gebyrer ved grensepasseringen. Privatpersoner som har handlet dyre kapitalvarer eller alkohol og sigaretter over den tollfrie kvoten, bør også stoppe på Eda og gjøre opp for seg. De norske grensetollene er på vakt lenger nord.

Flere deklarasjoner

Deklarasjonene behandles i det norske elektroniske fortollingssystemet TVINN og det svenske Tulldatasystemet. Stadig mer last passerer grensen ved Eda og førte i 2015 til 66 200 innførselsdeklarasjoner og 12 500 utførselsdeklarasjoner i TVINN. I 2013 var antallet 57 700 innførselsdeklarasjoner og 7 900 utførselsdeklarasjoner.

Trafikktopper

Trafikktoppene for tyngre kjøretøy med last er på søndager og tirsdag og onsdag mellom 12 og 20 i Eda. Men også på en mandag kan du treffe på en trailerkonvoi på svensk riksveg 61. I 2015 kom nær 1,4 millioner kjøretøy inn i Norge på riksveg 2 ved Magnormoen, viser trafikktallene fra Statens Vegvesen, region Øst. 115 500 var tunge kjøretøy.

Tonnevis med cannabis

I vinter og vår har tollere og politifolk beslaglagt flere tonn hasj og marihuana.

Tekst Thore Simenstad Foto Tolletaten

1,3 kilo: På toget fra Sverige til Trondheim 3. februar ble 1,3 kilo hasj beslaglagt.

Tolletaten har i løpet av årets fem første måneder avdekket mer cannabis enn det som er vanlig i løpet av et helt år. Fra Svinesund rapporterer kontorsjef Per Kristian Grandahl i midten av mai om beslag av totalt 1,2 tonn cannabis. I tillegg kommer 500 kilo cannabis som Oslo-tollere har beslaglagt.

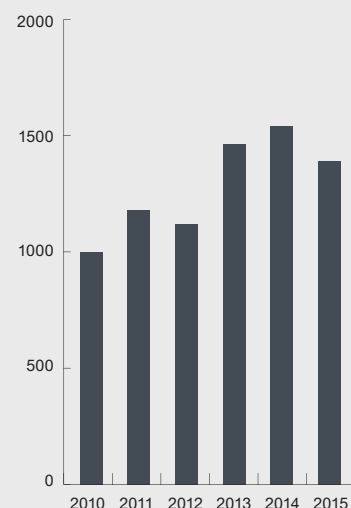
Styrkegraden har økt. At Tolletaten beslaglegger mest mulig cannabis på grensen og hindrer at dette kommer til brukerne viser etatens viktige rolle som samfunnsbeskytter. Samtidig viser økningen i cannabisbeslagene så langt i år at narkotikapresset på de norske grensene er stort, signaliserer seksjonssjef Britt Hilde Øiseth i kontrollavdelingen i direktoratet.

– Tolletaten har en rekke virkemidler i arbeidet med å stoppe narkotikaen på grensen. Vi samarbeider tett med norske politimyndigheter og med internasjonale toll- og politimyndigheter. Grensekontrollen er i ferd med å bli styrket. I tillegg satser etaten på opplæringen av tjenestemenn, analyse- og risikovurderinger og mer mobile tollpatroljer med godt sambandsutstyr. Tolletatens hundekvi- »

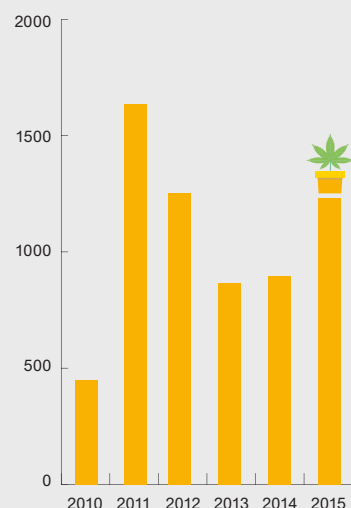

fakta Beslag

Antall beslag 2010-2015

Antall kilo cannabis beslagt 2010-2015

Kilde: KRIPOS - Narkotika- og dopingsstatistikk 2015:

Tolletaten har en rekke virkemidler i arbeidet med å stoppe narkotikaen på grensen.

Seksjonssjef Britt Hilde Øiseth

På toget: Tollere på Stockholms-toget fant 4,7 kilo marihuana 26. januar i år.

pasjer holder høy standard, vi benytter mer teknisk utstyr hvor stadig flere grenseoverganger blir utstyrt med skiltlesende kameraer. Det er kjøpt inn flere skannere og det er bygget kontrollhaller ved de største grenseovergangene. Summen av disse tiltakene gir flere narkotikabeslag, sier Øiseth.

En skremmende tendens de siste årene er også at styrkegraden i cannabisproduktene har økt kraftig. I Europa vurderes hasj med normal styrkegrad å inneholde 10-15 prosent av virkestoffet THC mot 5-10 prosent for noen år siden.

Organisert kriminalitet. Europol mener at organiserte kriminelle grupper i økende grad er involvert i produksjon og distribusjon av cannabis.

I følge Kripos har enkelte aktører i Oslo kontakter i Marokko, Spania og Nederland som kan være hjelpelige med å skaffe og levere store kvanta hasj av ulike kvaliteter. Importen går som oftest via Nederland.

Marokko er det største og mest sentrale produsentlandet for hasj til Europa og Norden, men ifølge Europol importeres det nå i større grad hasj fra Afghanistan til Europa via Balkan-ruta.

Det er avdekket dyrking av marihuana flere steder i Norge. Kripos ser at det på grunn av enkel tilgjengelighet på internett er relativt enkelt å bli «marihuana-plantasjeier». Frø er lett tilgjengelig, og det selges «nybegynnerpakker» på nettet, også på norske sider, ifølge Kripos.

Kripos mener omfanget av innenlands produksjon av marihuana trolig vil øke ytterligere i tiden fremover. Etterspørselen etter marihuana er relativt stor. Kunnskap om dyrking av marihuana deles på Internett, noe som har ført til at styrkegraden i avlingene gradvis har økt de siste årene.

80 millioner brukere. Europol anslår at 80 millioner voksne har brukt cannabis i Europa og 22 millioner av disse har brukt hasj eller marihuana det siste året, noe som gjør cannabis til det desidert mest misbrukte narkotiske stoffet. Én prosent av den europeiske befolkningen anslås å bruke cannabis daglig og er brukergruppen som gir størst grunn til bekymring for helsemessige og sosiale problemer. Verdien av cannabisen som misbrukes i løpet av ett år i Europa anslås til mer enn 80 milliarder kroner. \

fakta

På narkotoppen

På verdensbasis er cannabis det mest utbredte narkotiske stoffet og FNs narkotikabyrå anslår at 3,8 prosent har brukt stoffet siste år. Tallene for brukere av heroin og kokain er under 0,5 prosent (UNDOC 2014).

Tre typer

Cannabis er fellesbetegnelse for produkter fra planten Cannabis sativa. Det finnes tre ulike cannabisprodukter:

1 Hasj inneholder THC, som er det viktigste aktive virkestoffet i cannabis. Hasj er plantens kvae som presses sammen med plantedeler. Hasj kan både spises og røykes.

2 Marihuana er tørkede blader og toppskudd fra hunnplanten. Disse males opp og røykes. Marihuana inneholder tradisjonelt en til tre prosent THC.

3 Cannabisolje er planteolje og kan inneholde 40 til 60 prosent THC. Oljen kan påføres tobakk og hasj for så å røykes.

Virkinger av cannabis

Cannabis gir både dempende og svakt hallusinogene symptomer, og det skiller mellom to typer ruspåvirkning fra cannabis, akutt rus og langsiktig, kronisk ruspåvirkning.

Solgt!

Vesker, smykker, hvitevarer og bildeler. Det meste går under hammeren når Tolletaten har auksjon.

Tekst Karoline Carlsen Foto Terje Heiestad

Det var litt mer stil over tollauksjonene før i tida da det ikke foregikk på nett, men ble holdt fysisk på lokale samlingssteder med auksjonarius. Men selv om auksjonene er digitalisert er de fortsatt populære og det meste blir solgt.

På en tollauksjon kan du sikre deg varer som har blitt inndratt av ulike årsaker, som manglende momsbetaling eller manglende fortolling. Tollerne tar først beslag i varene, før det er politiet som tar avgjørelsen om varene skal inndras til fordel for staten. Når den avgjørelsen er tatt kan varene selges på auksjon. Det er imidlertid ikke alt Tolletaten beslaglegger som blir solgt videre.

– Restriksjonsvarer blir naturligvis ikke solgt, sier seksjonssjef Gro Lene Gundelsby ved grensekontrollen på Ørje tollsted.

Her inndrar de jevnlig varer som senere selges på auksjon. Inne på lageret er det stablet en rekke varer som nettopp er solgt i årets første auksjon. Det er stort sett hvitevarer, bygningsmateriell og bildeler. Det er også en del som trolig kommer for salg senere, som en motorsykkel og en del leketøy.

– Vi inndrar alt mellom himmel og jord, men det blir mye bildeler og byggevarer, sier Gundelsby.

– Hvem inndrar dere varene fra?

– Det er både privatpersoner og mer profesjonelle transportører som for eksempel frakter varer til byggebransjen, sier seksjonssjefen. »

”

Vi inndrar alt mellom himmel og jord, men det blir mye bildeler og byggevarer.

Gro Lene Gundelsby

Auksjonert bort: Seksjonssjef Gro Lene Gundelsby viser fram de inndratte varene som allerede er solgt. Det er blant annet hvitevarer, bygningsmateriell og et flatpakket kjøkken.

Viktig med oversikt: Tollinspektør Nina Johansen ved Ørje tollsted har full oversikt over hvilke varer som er aktuelle for neste auksjon.

” Det blir svært konkurranse- vridende dersom disse transportørene slipper inn.

Gro Lene Gundelsby

Til salgs: Denne motorsykkelen blir trolig del av den neste auksjonen.

Nettauksjon: De lokale tollstedene tar bilder av de inndratte varene. Bilder og informasjon legges så ut på qxl.no.

Ikke alt kan selges. Etter hvert som stadig flere piratvarer fraktes over grensen, kreves det også en bedre undersøkelse av varene som skal selges fra Tolletatens side.

– Piratvarer eller varer som mangler riktige merker, som CE-merket, selges ikke. Er vi i tvil, så destruerer vi i stedet for å selge, sier Bibby Anweiler i administrasjonsavdelingen i Tollregion Øst-Norge.

Hun sitter med hovedansvaret for tollauksjonene.

– Tollstedene ute i regionene sender inn bilder og informasjon av varene, også legger vi det ut på qxl.no, sier hun.

I 2015 ble det holdt til sammen tre auksjoner, og totalt 353 utrop. Den samlede salgssummen ble på over 1,5 millioner kroner. Penger som går rett i statskassa.

Årets første auksjon ble avsluttet 1.mai. Totalt var det 63 utrop og varene ble solgt for til sammen 170 950 kroner.

– Denne gangen var det en Chanel-veske som fikk høyest bud med 30 000 kroner. På andreplass kom gullsmykker med et vinnende bud på 12 000 kroner, sier Anweiler.

Dette er varer som ofte er populære og i 2015 var det også en Chanel-veske som toppet popularitetslisten.

Varene må hentes. Selv om det var mer høytidelighet over auksjonene den gangen de foregikk fysisk i de enkelte regionene, har nettauksjonene forenklet prosedyren for Tolletaten.

– Den gangen måtte vi frakte alle varene til råd-

fakta Klagefrist

I 2009 inngikk Tolletaten en avtale med qxl.no om auksjoner på nett.

Varer som er aktuelle for auksjon blir først beslaglagt av Tolletaten, så går det til behandling hos politiet der den som blir rammet har en klagefrist. Når den er ute blir varen eventuelt inndratt til fordel for staten og kan selges på auksjon.

Restriksjonsbelagte varer som piratkopier, alkohol, tobakk og lignende selges ikke. Det gjør heller ikke varer som mangler pålagte godkjenninger.

huset. Nå må kjøperen hente varene sine her, eller ved det tollstedet varen har blitt inndratt. Eller selv sørge for transport, sier Gro Lene Gundelsby i Ørje.

På den andre siden har de oppdaget at potensielle kjøpere nå oftere kommer med langt flere spørsmål enn tidligere.

– Nå spør de gjerne om helt spesifikke ting som det ikke var tid til tidligere under de tradisjonelle auksjonene. Det er også ofte kjøpere med stor kunnskap om varen de er interessert i, så det stiller større krav til oss og vår kunnskap om varene, sier Gundelsby.

Selv om tollene etter hvert har stor kunnskap selv, må de av og til spørre eksperter utenfra om hjelp.

Viktig for næringslivet. Det sterke søkelyset på blant annet piratvarer har ført til at mange av varene som inndras blir destruert. Likevel mangler det ikke på varer å selge.

– Vi har blant annet slått veldig hardt ned på lastebiler som kommer over grensa fulle av diverse varer. Der er det ofte noen som transporterer på vegne av både forskjellige selskaper og privatpersoner, men så har de for eksempel ikke betalt moms, sier Gro Lene Gundelsby.

Hun mener det er ekstra viktig å stanse disse bilene.

– Det blir svært konkurransevridende dersom disse transportørene slipper inn. Vår oppgave er å gjøre det lett for bedrifter som har alt i orden og følger lover og regler, mens de som ikke gjør det skal føle at det straffer seg, sier seksjonssjefen. ❖

Ny tollov: Etter flere år har EUs nye tollov trådt i kraft.

OVER GRENSEN EU

Ny tollov i EU

1. mai trådte EUs nye tollov Union Customs Code (UCC) i kraft. Norsk næringsliv og Tolletaten vil i liten grad bli berørt av endringene.

Arbeidet med den nye tolloven i EU startet for flere år siden, men 1. mai i år trådte regelverket i kraft. Fram til 31. desember 2020 vil det være en overgangsperiode der de ulike prosessene innføres gradvis, men ved utgangen av 2020 er det blant annet en målsetting at alle medlemslandene skal ha et papirløst IT-system.

Målet med den nye tolloven er å harmonisere EUs tollprosedyrer som vil gi en enklere, billigere og raskere tollbehandling. Endringene innebærer særlig tre komponenter: ny lovgivning, nye IT-systemer og standardiserte prosesser.

UCC vil modernisere og forenkle regelverket og strømlinjeforme tollprosedyrer internt i EU, styrke konkurransevnen og sikre like rammebetingelser for

næringslivet i EU.

Norge har vært invitert til å delta i møter hvor endringene i gjennomføringsreglene til UCC er diskutert. Norge og EU er begge avtaleparter i flere internasjonale konvensjoner. Endringene i EUs regelverk og behovet for parallelle bestemmelser med EU innebærer at blant annet Transitterings- og SAD-konvensjonen justeres så de er i overensstemmelse med det nye regelverket. For transitteringskonvensjonen vil de største endringene være i vedlegg 1. Det er imidlertid identifisert få områder som kan få store konsekvenser for næringslivet i Norge. De generelle vilkårene for å oppnå universalgaranti med 70 prosent reduksjon eller garantifri-tak er blitt mer omfattende. \

FORSLAG

Tollforelegg på høring

Finansdepartementet har sendt ut forslag til endring og utvidelse av Tolletatens kontroll-hjemler og sanksjonsmuligheter på høring. Forslaget innebærer at Tolletaten vil kunne ilegge forenklet forelegg på inntil 20 000 kroner ved mindre alvorlige toll-overtreddelser. Høringsfristen er 5. august.

NY PRAKSIS

Endringer i TVINN

Fra 1. januar 2017 vil næringsdrivende som er mva-registrert inngå i ordningen med utsatt mva. Det er Skatteetaten som skal fastsette og oppkreve import-mva etter hva næringsdrivende rapporterer i mva-meldingen til Skatteetaten. Dette medfører endringer for hva som skal oppgis i rubrikk 47 på tolldeklarasjonen for næringsdrivende som er mva-registrert ved import av varer. Mva skal fra 1. januar 2017 ikke lenger beregnes i rubrikk 47 ved deklaring i TVINN.

Vi har flyttet sammen

Toll- og vareførselsseksjonen Tollbugata 1A og tollekspedisjonen i Skippergata har flyttet og fått ny adresse. Begge har nå kontorer i Schweigaards gate 15.

Eksperten

TERJE NILSEN

Populær TVINN-løsning

Flere firmaer ønsker elektronisk omberegning i TVINN. Det betyr travle dager for omberegningsseksjonen i Oslo og Akershus.

Terje Nilsen er seksjonssjef ved omberegningsseksjonen i Oslo og Akershus.

I løpet av årets tre første måneder har regionen tatt 3034 vedtak. Noe som tilsvarer 250 vedtak i uka.

– Nå har også Posten og DHL varslet at de ønsker å knytte seg til ordningen, og skjer det vil 80 prosent av alle omberegninger i Oslo og Akershus være elektroniske, sier seksjonssjef Terje Nilsen.

Rundt en tredel av regionens omberegningsvedtak er i dag fortsatt manuelle. På landsbasis er 90 firmaer godkjent for elektronisk omberegning og antallet er stadig økende.

– Det er det flere grunner til. For det første er det ingen regionssperre, så firmaer kan søke om vedtak i hvilken som helst region.

Nilsen ser også at ordlyden i søknadene indikerer at flere

firmaer ønsker å ha korrekte dokumenter og at de derfor søker om omberegning innenfor samme måned.

Ved elektronisk omberegning løses også sakene raskere. – Vi prioriterer disse sakene. Ofte tas de samme dag eller dagen etter, sier Nilsen.

Men han påpeker at selv om det går raskere, er kvaliteten på saksbehandlingen fortsatt viktig. – Dette er ingen kvantumsordning hvor vi feier unna saker, sier han. \

Vil du vite mer om elektronisk omberegning?

Se toll.no

FAKTA

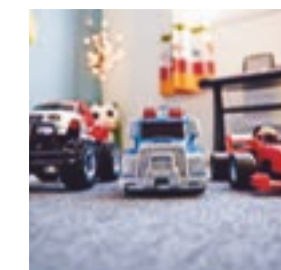
Elektronisk omberegning er en frivillig ordning. På sikt kan det bli aktuelt med pålegg om elektronisk innsending av visse typer omberegningsøknader.

Når man sender inn en elektronisk søknad om omberegning, gjøres dette ved at man fyller ut en fullstendig tolldeklarasjon slik den skulle ha vært utfylt ved første gangs deklarerings.

TVINN vil så returnere en differansedeklarasjon som viser differansen mellom opprinnelig deklarasjon og inn-sendt omberegning. Dette er en effektivisering i behandling av omberegninger både for vareeier og Tolletaten.

Kort innpå

EL-RETUR

Tolletaten har tidligere krevd inn miljøgebyrer ved innførsel av elektriske produkter.

Gebyr- endringer

Fra 1. juli slutter Tolletaten å kreve inn miljøgebyrer på vegne av de returselskapene som har hatt avtale om innkreving via tolldeklarasjonen for innførsel.

Hva innebærer dette?

Andre returselskaper har krevd inn dette miljøgebyret på egen hånd basert på opplysninger fra TVINN. Statistisk sentralbyrå, SSB, har gitt disse opplysningene på vegne av Tolletaten forutsatt fullmakt fra den enkelte importør. Avtalen mellom TOD og SSB om utlevering er nå sagt opp.

Blir det ny avtale med SSB?

Det arbeides nå med å få på plass en ny avtale hvor SSB kan levere grunnlagsopplysninger til virksomheten eller direkte til returselskapene etter fullmakt.

Sammen mot arbeidskriminalitet

Arbeidstilsynet, NAV, politiet, Skatteetaten, Tolletaten og kemneren er på samme lag i Trondheim.

Åpnet: Statsråd Anniken Hauglie åpnet det nye senteret.

Mandag 2. mai åpnet arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie et samlokalisert senter der de seks statlige etatene skal jobbe sammen for å bekjempe arbeidskriminaliteten i regionen. Selve senteret ligger inne i Tolletatens lokaler på Brattørkaia. Liknende kontorer er allerede åpnet i andre steder av landet, med positive resultater.

– Vi ser positive resultater fra samlokaliserte lokaler andre steder og er glade for at vi nå får styrket det tverretatfaglige samarbeidet, sier regiondirektør Stig Magnar Løvås i arbeidstilsynet.

Fungerende regiondirektør, Rasmus Hugdahl, i Tollregion Midt-Nor-

«Vi som arbeider med arbeidskriminalitet skal utvikle oss sammen»

Rasmus Hugdahl

ge har stor tro på samarbeidet.

– Samlokaliseringen ved Trondheim regiontollsted gir faglige gevinster for regionen i forhold til samarbeid med andre kontrolltater, sier Hugdahl.

Hensikten med samlokaliseringen er å koordinere innsatsen så etatene sammen kan utnytte ressursene og virkemidlene best mulig. Målet er å redusere handlingsrommet til de kriminelle og gjøre dem ute av stand til å fortsette virksomheten i arbeidslivet.

– Vi som arbeider med arbeidslivskriminalitet skal utvikle oss sammen, bli mer slagkraftige og effektive og unngå dobbeltarbeid. **W**

OFTE STILTE SPØRSMÅL

EKSPERTENE SVARER

1. Er Certificate of Origin og EUR.1 sertifikat det samme?

Nei, Certificate of Origin er et opprinnelsesbevis som brukes for varer som har ikke-preferensiell opprinnelse. Det brukes blant annet i forbindelse med lisens- og veterinærbestemmelser i mottakerlandet. Varesertifikat EUR.1 er et opprinnelsesbevis som brukes overfor tollmyndighetene for preferansetollbehandling.

2. Er du usikker på varenummeret?

Tollsatsene og øvrige avgifter styres av varenummeret i tolltariffen. Er du usikker på varenummeret til en vare du skal importere/eksportere kan du be Tolletaten om bindende forhåndsuttalelse om vares klassifisering. Når forhåndsuttalelser om varers klassifisering er fattet, blir de gjort søkbare (anonymt) i TASS. Du kan søke på vare-slag eller varenummer. Det er et hjelpemiddel til å finne fram til nødvendig informasjon for at du skal kunne finne riktig varenummer for din vare.

3. Er det deklarasjonsplikt for avfall ved eksport?

Eksport av avfall skal deklarerer i TVINN før forsendelsen passerer grensen. Deklarasjonsplikten gjelder alt avfall, defekte produkter og liknende, uansett verdi, som er regulert i avfallsforskriften. Dette er et ledd i arbeidet med å forbedre kontrollen med grensekryssende forsendelse av avfall, og gir miljømyndighetene og Tolletaten bedre oversikt over hvor avfall fra kommersielle og private aktører deponeres, sluttbehandles eller gjenvinnes.

Dårlig datakvalitet på transitteringsdeklarasjonen

Tolldirektoratet har mottatt informasjon fra tollmyndighetene i andre avtaleparter til Transitteringskonvensjonen om at datakvaliteten på en rekke transitteringer startet opp i Norge er for dårlig. Dette gjelder særlig rubrikk 18, 31 og 44. Les mer på toll.no

4 skritt til elektronisk omberegning i TVINN

1 **Deklaranter som vil benytte seg av elektronisk omberegning** må ha et tillegg til eksisterende TVINN-tillatelse. Det skjer ved gjennomføring av test mot den regionen du er hjemmehørende. Du må melde fra til din region, så testgjennomføring kan planlegges. Deklarerer du mot flere regioner under ulike nodinnumre skal du gjennomføre testen i hver region. En forutsetning før testing er at du har en programvare godkjent av Tolldirektoratet.

2 **Når test er gjennomført** og godkjent, får du tildelt en ekspedisjonsenhet i TVINN produksjon som du skal sende elektroniske omberegninger til.

3 **Det er noen unntak** som ikke kan behandles elektronisk. Dem er det viktig at du gjør deg kjent med på toll.no.

4 **Det er utarbeidet** implementasjonsguide for både inn- og utførsel. Disse er publisert av Norstella og kan lastes ned på www.norstella.no. På grunnlag av implementasjonsguidene vil programvareleverandører kunne utvikle funksjonalitet for at deklarerer kan benytte elektronisk omberegning.

NY PRAKSIS

Skjerper tolkning av tollforskrift

En presisering av hvordan regelverket for varer innført av grensebefolkningen, fører til skjerpet praksis når det kommer til tollfri innførsel av avlinger i jordbruket. Tolkningsendringen betyr at det blir innført toll på avlinger grenseboere tidligere innførte tollfritt. Dersom en nordmann driver jord- og skogsbruk både i Norge og over grensen til et naboland må det betales toll og avgifter på avlinger som innføres i næringssammenheng. Skjerpingen av tolkingen gjelder særlig korn og avlinger brukt til å fore dyr i næringssammenheng.

KURS

September og oktober 2016

Basiskurs i tollbehandling

20. og 21. september
Passer for: Alle som tollekspederer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller eksport.

Klassifisering

22. september
Passer for: Alle som tollekspederer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller eksport.

Klassifisering av klær

20. oktober
Passer for: Alle som importerer eller eksporterer klær.

Klassifisering av næringsmidler

18. og 19. oktober
Passer for: Alle som importerer eller eksporterer næringsmiddel.

Opprinnelsesregler og preferansetollbehandling

28. september
Passer for: Alle som importerer eller eksporterer varer eller vurderer å starte med det.

Tollagerhold

27. september
Passer for: Alle som har tollager, vurderer å skaffe seg det eller vil vite mer om det.

Toll- og avgiftsfritak, midlertidig innførsel og tollverdi

13. oktober
Passer for: Speditører, deklarerer og kontrollere

Utførsel

29. september
Passer for: Alle som eksporterer varer, speditører og kontrollere

Særaggifter

25. oktober
Passer for: Alle som importerer eller produserer særavgiftspliktige varer. Alle kurs holdes i Tolletatens bygg på Oslo Lufthavn Gardermoen, Edvard Griegs vei.

For mer informasjon og påmelding: toll.no/kurs

MEDICAL
CANNABIS

THIS PRODUCT
HAS BEEN
INFUSED WITH
GOLDROP
Solvent Free
Zero PPM

GLOWING™
BUDDHA

Medical Cannabis

Gummy Cola Bottles

RX: 300 MG OF THC
17 DOSES

INGREDIENTS: CORN SYRUP, SUGAR, GELATIN, CITRIC ACID,
CARAMEL SYRUP, CORN STARCH, ARTIFICIAL AND NATURAL FLAVORS,
COCONUT OIL, BEESWAX COATING AND DECARBOXYLATED CANNABIS
OIL.

WARNING: THIS IS MEDICINE AND CONTAINS HIGH LEVELS OF THC.
NOT A FOOD. KEEP AWAY FROM CHILDREN AND PETS. MAY CONTAIN
TRACES OF TREE NUTS, WHEAT AND OTHER FOOD ALLERGENS. ORAL
CONSUMPTION OF CANNABIS CAN TAKE UP TO TWO HOURS TO TAKE
FULL EFFECT.

CA. H.S.C. 11362.7 PROP 215 / S.B.420
NOT FOR SALE DONATION ONLY

FOLLOW US @GLOWINGBUDDHA

— HELT PÅ
GRENSEN

Berusende lørdagsgodt

Dette godteriet bør holdes langt unna de fleste. Det var tollere på Alnabru i Oslo som fant sendingen fra USA som var merket med medisinsk cannabis. Godteposene inneholdt blant annet sure ormer og colafasker, der en av ingrediensene var THC som er det aktive virkestoffet i cannabis. Sendingen inneholdt til sammen 55 brukerdoser.

Foto: Tolletaten, Alnabru